పఞ్చమ కాణ్డే - తృతీయ ప్రశ్నః

హరిఓమ్॥ ఉత్సన్నయజ్ఞఇత్యుత్సన్న-యజ్ఞః । వై । ఏషః । యత్ । అగ్నిః । కిమ్ । వా । అహ ।
ఏతస్య । క్రియతే । కిమ్ । వా । న । యత్ । వై । యజ్ఞస్య । క్రియమాణస్య । అన్తర్యన్తీత్యన్తః-
యన్తి । ప్రయతి । వై । అస్య । తత్ । అశ్వినీ । ఉపేతి । దధాతి । అశ్వినౌ । వై । దేవానామ్ ।
భిషజౌ । తాభ్యామ్ । ఏవ । అస్మై । భేషజమ్ । కరోతి । పఞ్చ । ఉపేతి । దధాతి । పాఙ్క్తః ।
యజ్ఞః । యావాన్ । ఏవ । యజ్ఞః । తస్మై । భేషజమ్ । కరోతి । ఋతవ్యాః । ఉపేతి । దధాతి ।
ఋతూనామ్ । కౢప్త్యై ॥౧॥ పఞ్చ । ఉపేతి । దధాతి । పఞ్చ । వై । ఋతవః । యావన్తః ।
ఏవ । ఋతవః । తాన్ । కల్పయతి । సమానప్రభృతయఇతిసమాన-ప్రభృతయః । భవన్తి ।
సమానోదర్కాఇతిసమాన-ఉదర్కాః । తస్మాత్ । సమానాః । ఋతవః । ఏకేన । పదేన ।
వ్యావర్తన్తఇతివి-ఆవర్తన్తే । తస్మాత్ । ఋతవః । వ్యావర్తన్తఇతివి-ఆవర్తన్తే । ప్రాణభృతఇతి
ప్రాణ-భృతః । ఉపేతి । దధాతి । ఋతుషు । ఏవ । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । దధాతి ।
తస్మాత్ । సమానాః । సన్తః । ఋతవః । న । జీర్యన్తి । అథోఇతి । ప్రేతి । జనయతి । ఏవ ।
ఏనాన్ । ఏషః । వై । వాయుః । యత్ । ప్రాణఇతిప్ర-అనః । యత్ । ఋతవ్యాః । ఉపధాయే
త్యుప- ధాయ । ప్రాణభృతఇతిప్రాణ-భృతః ॥౨॥ ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । తస్మాత్ ।
సర్వాన్ । ఋతూన్ । అన్వితి । వాయుః । ఏతి । వరీవర్తి । వృష్టిసనీరితివృష్టి-సనీః । ఉపేతి ।
దధాతి । వృష్టిమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । యత్ । ఏకధేత్యేక-ధా । ఉపదధ్యాదిత్యుప-దధ్యాత్ ।
ఏకమ్ । ఋతుమ్ । వర్షేత్ । అనుపరిహారమిత్యను-పరిహారమ్ । సాదయతి । తస్మాత్ ।
సర్వాన్ । ఋతూన్ । వర్షతి । యత్ । ప్రాణభృతఇతిప్రాణ-భృతః । ఉపధాయేత్యుప-ధాయ

వృష్టిసనీరితివృష్టి-సనీః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । తస్మాత్ । వాయుప్రచ్యుతేతివాయు-ప్రచ్యుతా । దివః । వృష్టిః । ఈర్తే । పశవః । వై । వయస్యాః । నానామనసఇతినానా-మనసః । ఖలు । వై । పశవః । నానావ్రతాఇతినానా-వ్రతాః । తే । అపః । ఏవ । అభి । సమనసఇతిస-మనసః ॥౩॥ యమ్ । కామయేత । అపశుః । స్యాత్ । ఇతి । వయస్యాః । తస్య । ఉపధాయేత్యుప-ధాయ । అపస్యాః । ఉప । ఇతి । దధ్యాత్ । అసంజ్ఞానమిత్యసమ్-జ్ఞానమ్ । ఏవ । అస్మై । పశుభిరితిపశు-భిః । కరోతి । అపశుః । ఏవ । భవతి । యమ్ । కామయేత । పశుమానితిపశు-మాన్ । స్యాత్ । ఇతి । అపస్యాః । తస్య । ఉపధాయేత్యుప-ధాయ । వయస్యాః । ఉప । ఇతి । దధ్యాత్ । సంజ్ఞానమితిసమ్-జ్ఞానమ్ । ఏవ । అస్మై । పశుభిరితిపశు-భిః । కరోతి । పశుమానితిపశు-మాన్ । ఏవ । భవతి । చతస్రః । పురస్తాత్ । ఉప । ఇతి । దధాతి । తస్మాత్ । చత్వారి । చక్షుషః । రూపాణి । ద్వేఇతి । శుక్లేఇతి । ద్వేఇతి । కృష్ణేఇతి ॥౪॥ మూర్ధన్వతీరితిమూర్ధన్-వతీః । భవన్తి । తస్మాత్ । పురస్తాత్ । మూర్ధా । పఞ్చ । దక్షిణాయామ్ । శ్రోణ్యామ్ । ఉప । ఇతి । దధాతి । పఞ్చ । ఉత్తరస్యామిత్యుత్-తరస్యామ్ । తస్మాత్ । పశ్చాత్ । వర్షీయాన్ । పురస్తాత్ప్రవణఇతిపురస్తాత్-ప్రవణః । పశుః । బస్తః । వయః । ఇతి । దక్షిణే । అగ్ంసే । ఉప । ఇతి । దధాతి । వృష్ణిః । వయః । ఇతి । ఉత్తరఇత్యుత్- తరే । అగ్ంసౌ । ఏవ । ప్రతి । దధాతి । వ్యాఘ్రః । వయః । ఇతి । దక్షిణే । పక్షే । ఉప । ఇతి । దధాతి । సిగ్ంహః । వయః । ఇతి । ఉత్తరఇత్యుత్-తరే । పక్షయోః । ఏవ । వీర్యమ్ । దధాతి । పురుషః । వయః । ఇతి । మధ్యే । తస్మాత్ । పురుషః । పశూనామ్ । అధిపతిరిత్యధి-పతిః ॥౫॥

॥ క్షప్యాఉపధాయప్రాణభృతస్సమనసఃకృష్ణేపురుషోవయఇతిపఞ్చచ ॥౫॥

ఇన్ద్రాగ్నీఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । అవ్యథమానామ్ । ఇతి । స్వయమాతృణ్ణామితిస్వయమ్-

ఆతృణ్ణామ్ । ఉపేతి । దధాతి । ఇన్ద్రాగ్నిభ్యామితీన్ద్రాగ్ని-భ్యామ్ । వై । ఇమౌ । లోకౌ । విధృతావితి
వి-ధృతౌ । అనయోః । లోకయోః । విధృత్యా ఇతి వి-ధృత్యై । అధృతా । ఇవ । వై । ఏషా
యత్ । మధ్యమా । చితిః । అన్తరిక్షమ్ । ఇవ । వై । ఏషా । ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । ఇతి ।
ఆహ । ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । వై । దేవానామ్ । లోకకృతావితి లోక-కృతౌ । లోకస్య । ఏవ ।
ఏనామ్ । అన్తరిక్షే । చినుతే । ధృత్యై । స్వయమాతృణ్ణామితి స్వయమ్-ఆతృణ్ణామ్ ।
ఉపేతి । దధాతి । అన్తరిక్షమ్ । వై । స్వయమాతృణ్ణేతి స్వయమ్-ఆతృణ్ణా । అన్తరిక్షమ్ ।
ఏవ । ఉపేతి । ధత్తే । అశ్వమ్ । ఉపేతి ॥౨॥ ఘ్రాపయతి । ప్రాణమితి ప్ర-అనమ్ । ఏవ ।
అస్యామ్ । దధాతి । అథో ఇతి । ప్రాజాపత్య ఇతి ప్రాజా-పత్యః । వై । అశ్వః । ప్రజాపతినేతి ప్రజా-
పతినా । ఏవ । అగ్నిమ్ । చినుతే । స్వయమాతృణ్ణేతి స్వయమ్-ఆతృణ్ణా । భవతి । ప్రాణానామితి
ప్ర-అనానామ్ । ఉత్సృష్ట్యా ఇత్యుత్-సృష్ట్యై । అథో ఇతి । సువర్గస్యేతి సువః-గస్య । లోకస్య ।
అనుఖ్యాత్యా ఇత్యను-ఖ్యాత్యై । దేవానామ్ । వై । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ ।
యతామ్ । దిశః । సమితి । అవ్లీయన్త । తే । ఏతాః । దిశ్యాః । అపశ్యన్ । తాః । ఉపేతి ।
అదధత । తాభిః । వై । తే । దిశః । అదృగ్ంహన్ । యత్ । దిశ్యాః । ఉపదధాతీత్యుప-
దధాతి । దిశామ్ । విధృత్యా ఇతి వి-ధృత్యై । దశ । ప్రాణభృత ఇతి ప్రాణ-భృతః । పురస్తాత్ ।
ఉపేతి ॥౩॥ దధాతి । నవ । వై । పురుషే । ప్రాణా ఇతి ప్ర-అనాః । నాభిః । దశమీ । ప్రాణానితి ప్ర-
అనాన్ । ఏవ । పురస్తాత్ । ధత్తే । తస్మాత్ । పురస్తాత్ । ప్రాణా ఇతి ప్ర-అనాః । జ్యోతిష్మతీమ్ ।
ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । ఉపేతి । దధాతి । తస్మాత్ । ప్రాణానామితి ప్ర-అనానామ్ ।
వాక్ । జ్యోతిః । ఉత్తమేత్యుత్-తమా । దశ । ఉపేతి । దధాతి । దశాక్షరేతి దశ-అక్షరా ।
విరాడితి వి-రాట్ । విరాడితి వి-రాట్ । ఛన్దసామ్ । జ్యోతిః । జ్యోతిః । ఏవ । పురస్తాత్ ।

ధత్తే । తస్మాత్ । పురస్తాత్ । జ్యోతిః । ఉపేతి । అస్మిన్ । ఛన్దాగ్ంసి । పశుషు । ఆజిమ్ ।
అయుః । తాన్ । బృహతీ । ఉదితి । అజయత్ । తస్మాత్ । బార్హతాః ॥౮॥ పశవః । ఉచ్యన్తే ।
మా । ఛన్దః । ఇతి । దక్షిణతః । ఉపేతి । దధాతి । తస్మాత్ । దక్షిణావృతఇతిదక్షిణా-ఆవృతః ।
మాసాః । పృథివీ । ఛన్దః । ఇతి । పశ్చాత్ । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై । అగ్నిః । దేవతా ।
ఇతి । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః । ఓజః । వై । అగ్నిః । ఓజః । ఏవ । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః ।
ధత్తే । తస్మాత్ । ఉత్తరతోఽభిప్రయాయీత్యుత్తరతః-అభిప్రయాయీ । జయతి । షట్త్రిగ్ంశదితి
షట్-త్రిగ్ంశత్ । సమితి । పద్యన్తే । షట్త్రిగ్ంశదక్షరేతిషట్త్రిగ్ంశత్-అక్షరా । బృహతీ ।
బార్హతాః । పశవః । బృహత్యా । ఏవ । అస్మై । పశూన్ । అవేతి । రున్ధే । బృహతీ । ఛన్దసామ్ ।
స్వారాజ్యమితిస్వ-రాజ్యమ్ । పరీతి । జయాయ । యస్య । ఏతాః ॥౯॥ ఉపధీయన్తఇత్యుప-
ధీయన్తే । గచ్ఛతి । స్వారాజ్యమితిస్వ-రాజ్యమ్ । సప్త । వాలఖిల్యాఇతివాల-ఖిల్యాః ।
పురస్తాత్ । ఉపేతి । దధాతి । సప్త । పశ్చాత్ । సప్త । వై । శీర్షణ్యాః । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః ।
ద్వౌ । అవాఞ్చౌ । ప్రాణానామితిప్ర-అనానామ్ । సవీర్యత్వాయేతిసవీర్య-త్వాయ । మూర్ధా
అసి । రాట్ । ఇతి । పురస్తాత్ । ఉపేతి । దధాతి । యన్త్రీ । రాట్ । ఇతి । పశ్చాత్ । ప్రాణానితి
ప్ర-అనాన్ । ఏవ । అస్మై । సమీచః । దధాతి ॥౧౦॥

॥ అశ్వముపపురస్తాదుపబార్హతాఏతాశ్చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

దేవాః । వై । యత్ । యజ్ఞే । అకుర్వత । తత్ । అసురాః । అకుర్వత । తే । దేవాః ।
ఏతాః । అక్ష్ణయాస్తోమీయాఇత్యక్ష్ణయా-స్తోమీయాః । అపశ్యన్న్ । తాః । అన్యథా । అనూచ్యేత్యను-
ఉచ్య । అన్యథా । ఉపేతి । అదధత । తత్ । అసురాః । న । అన్వవాయన్నిత్యను-అవాయన్న్
తతః । దేవాః । అభవన్న్ । పరేతి । అసురాః । యత్ । అక్ష్ణయాస్తోమీయాఇత్యక్ష్ణయా-

స్తోమీయాః । అన్యథా । అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య । అన్యథా । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । భ్రాతృవ్యాభిభూత్యా ఇతి భ్రాతృవ్య-అభిభూత్యై । భవతి । ఆత్మనా । పరా । అస్య । భ్రాతృవ్యః । భవతి । ఆశుః । త్రివృదితి త్రి-వృత్ । ఇతి । పురస్తాత్ । ఉపేతి । దధాతి । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । వై । త్రివృదితి త్రి-వృత్ ॥౧౧॥ యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । ఏవ । పురస్తాత్ । వీతి । యాతయతి । వ్యోమేతి వి-ఓమ । సప్తదశ ఇతి సప్త-దశః । ఇతి । దక్షిణతః । అన్నమ్ । వై । వ్యోమేతి వి-ఓమ । అన్నమ్ । సప్తదశ ఇతి సప్త-దశః । అన్నమ్ । ఏవ । దక్షిణతః । ధత్తే । తస్మాత్ । దక్షిణేన । అన్నమ్ । అద్యతే । ధరుణః । ఏకవిగ్ంశ ఇత్యేక-విగ్ంశః । ఇతి । పశ్చాత్ । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । వై । ఏకవిగ్ంశ ఇత్యేక-విగ్ంశః । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । భాన్తః । పఞ్చదశ ఇతి పఞ్చ-దశః । ఇతి । ఉత్తరత ఇత్యుత్-తరతః । ఓజః । వై । భాన్తః । ఓజః పఞ్చదశ ఇతి పఞ్చ-దశః । ఓజః । ఏవ । ఉత్తరత ఇత్యుత్-తరతః । ధత్తే । తస్మాత్ । ఉత్తరతోఽభిప్రయాయీత్యుత్తరతః-అభిప్రయాయీ । జయతి । ప్రతూర్తిరితి ప్ర-తూర్తిః । అష్టాదశ ఇత్యష్టా-దశః । ఇతి । పురస్తాత్ ॥౧౨॥ ఉపేతి । దధాతి । ద్వౌ । త్రివృతావితి త్రి-వృతౌ । అభిపూర్వమిత్యభి-పూర్వమ్ । యజ్ఞముఖ ఇతి యజ్ఞ-ముఖే । వీతి । యాతయతి । అభివర్త ఇత్యభి-వర్తః । సవిగ్ంశ ఇతి స-విగ్ంశః । ఇతి । దక్షిణతః । అన్నమ్ । వై । అభివర్త ఇత్యభి-వర్తః । అన్నమ్ । సవిగ్ంశ ఇతి స-విగ్ంశః । అన్నమ్ । ఏవ । దక్షిణతః । ధత్తే । తస్మాత్ । దక్షిణేన । అన్నమ్ । అద్యతే । వర్చః । ద్వావిగ్ంశః । ఇతి । పశ్చాత్ । యత్ । విగ్ంశతిః । ద్వే ఇతి । తేన । విరాజావితి వి-రాజౌ । యత్ । ద్వే ఇతి । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । తేన । విరాజోరితి వి-రాజోః । ఏవ । అభిపూర్వమిత్యభి-పూర్వమ్ । అన్నాద్య ఇత్యన్న-అద్యే । ప్రతీతి । తిష్ఠతి । తపః । నవదశ ఇతి నవ-దశః । ఇతి । ఉత్తరత ఇత్యుత్-తరతః । తస్మాత్ । సవ్యః ॥౧౩॥

హస్తయోః ।తపస్వితరఇతితపస్వి-తరః ।యోనిః ।చతుర్విగ్ంశఇతిచతుః-విగ్ంశః ।ఇతి।
పురస్తాత్ ।ఉపేతి ।దధాతి ।చతుర్విగ్ంశత్యక్షరేతిచతుర్విగ్ంశతి-అక్షరా ।గాయత్రీ । గాయత్రీ
యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్। యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ ।ఏవ ।పురస్తాత్। వీతి ।
యాతయతి ।గర్భాః । పఞ్చవిగ్ంశఇతిపఞ్చ-విగ్ంశః । ఇతి ।దక్షిణతః । అన్నమ్। వై ।
గర్భాః ।అన్నమ్ ।పఞ్చవిగ్ంశఇతిపఞ్చ-విగ్ంశః ।అన్నమ్ ।ఏవ ।దక్షిణతః ।ధత్తే। తస్మాత్।
దక్షిణేన ।అన్నమ్ ।అద్యతే ।ఓజః ।త్రిణవఇతిత్రి-నవః ।ఇతి ।పశ్చాత్ ।ఇమే ।వై ।లోకాః ।
త్రిణవఇతిత్రి-నవః ।ఏషు ।ఏవ ।లోకేషు । ప్రతీతి ।తిష్ఠతి । సమ్భరణఇతిసమ్-భరణః ।
త్రయోవిగ్ంశఇతిత్రయః-విగ్ంశః ।ఇతి॥౧౪॥ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః ।తస్మాత్ ।సవ్యౌ
హస్తయోః ।సమ్భార్యతరఇతిసమ్భార్య-తరః ।క్రతుః ।ఏకత్రిగ్ంశఇత్యేక-త్రిగ్ంశః ।ఇతి।
పురస్తాత్ । ఉపేతి । దధాతి ।వాక్ ।వై ।క్రతుః ।యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । వాక్ ।
యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ ।ఏవ ।పురస్తాత్ ।వీతి ।యాతయతి ।బ్రధ్నస్య ।విష్టపమ్।
చతుస్త్రిగ్ంశఇతిచతుః-త్రిగ్ంశః ।ఇతి ।దక్షిణతః ।అసౌ ।వై ।ఆదిత్యః । బ్రధ్నస్య । విష్టపమ్।
బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ ।ఏవ ।దక్షిణతః ।ధత్తే ।తస్మాత్ ।దక్షిణః ।అర్ధః । బ్రహ్మవర్చ
సితరఇతిబ్రహ్మవర్చసి-తరః । ప్రతిష్ఠేతిప్రతి-స్థా । త్రయస్త్రిగ్ంశఇతిత్రయః-త్రిగ్ంశః ।
ఇతి । పశ్చాత్ । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ।నాకః । షట్త్రిగ్ంశఇతిషట్-త్రిగ్ంశః ।ఇతి ।
ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః ।సువర్గఇతిసువః-గః ।వై ।లోకః ।నాకః ।సువర్గస్యేతిసువః-గస్య
లోకస్య ।సమష్ట్యాఇతిసమ్-అష్ట్యై ॥౧౫॥

॥ వైత్రివృదితిపురస్తాత్సవ్యౌహస్తయోర్విగ్ంశఇతిసువర్గోవైపఞ్చచ ॥౩॥

అగ్నేః । భాగః । అసి । ఇతి ।పురస్తాత్ ।ఉపేతి ।దధాతి । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-

ముఖమ్ । వై । అగ్నిః । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । దీక్షా । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । బ్రహ్మ । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । త్రివృదితిత్రి-వృత్ । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । ఏవ । పురస్తాత్ । వితి । యాతయతి । నృచక్షసామితినృ-చక్షసామ్ । భాగః । అసి । ఇతి ।దక్షిణతః ।శుశ్రువాగ్ంసః । వై ।నృచక్షసఇతినృ-చక్షసః । అన్నమ్ । ధాతా ।జాతాయ ।ఏవ ।అస్మై ।అన్నమ్ ।అపీతి ।దధాతి ।తస్మాత్ ।జాతః ।అన్నమ్ । అత్తి జనిత్రమ్ ।స్పృతమ్ ।సప్తదశఇతిసప్త-దశః ।స్తోమః ।ఇతి।ఆహ ।అన్నమ్ ।వై ।జనిత్రమ్ । ॥౧౬॥అన్నమ్ ।సప్తదశఇతిసప్త-దశః ।అన్నమ్ ।ఏవ ।దక్షిణతః ।ధత్తే । తస్మాత్ । దక్షిణేన అన్నమ్ ।అద్యతే ।మిత్రస్య ।భాగః ।అసి ।ఇతి ।పశ్చాత్ ।ప్రాణఇతిప్ర-అనః ।వై ।మిత్రః । అపానఇత్యప-అనః ।వరుణః ।ప్రాణాపానావితిప్రాణ-అపానౌ । ఏవ ।అస్మిన్న్ ।దధాతి । దివః ।వృష్టిః ।వాతాః ।స్పృతాః ।ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః ।స్తోమః ।ఇతి ।ఆహ । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా ।వై ।ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః ।ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై । ఇన్ద్రస్య । భాగః । అసి ।ఇతి ।ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః ।ఓజః । వై । ఇన్ద్రః । ఓజః । విష్ణుః ।ఓజః ।క్షత్రమ్ । ఓజః ।పఞ్చదశఇతిపఞ్చ-దశః ॥౧౭॥ఓజః ।ఏవ । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః ।ధత్తే । తస్మాత్ ఉత్తరతోభిప్రయాయీత్యుత్తరతః-అభిప్రయాయీ ।జయతి ।వసూనామ్ । భాగః । అసి । ఇతి । పురస్తాత్ ।ఉపేతి ।దధాతి ।యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ ।వై । వసవః । యజ్ఞముఖ మితియజ్ఞ-ముఖమ్ । రుద్రాః । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । చతుర్విగ్ంశఇతి చతుః-విగ్ంశః ।యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ ।ఏవ ।పురస్తాత్ ।వితి ।యాతయతి । ఆదిత్యానామ్ ।భాగః ।అసి ।ఇతి ।దక్షిణతః ।అన్నమ్ ।వై ।ఆదిత్యాః ।అన్నమ్ । మరుతః । అన్నమ్ ।గర్భాః ।అన్నమ్ ।పఞ్చవిగ్ంశఇతిపఞ్చ-విగ్ంశః ।అన్నమ్ ।ఏవ ।దక్షిణతః ।

ధత్తే । తస్మాత్ । దక్షిణేన । అన్నమ్ । అద్యతే । అదిత్యై । భాగః ॥౧౮॥ అసి । ఇతి । పశ్చాత్ ।
ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । వై । అదితిః । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । ఏవ । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । ప్రత్యవతీ
తి-స్థమ । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । దేవస్య । సవితుః । భాగః । అసి । ఇతి । ఉత్తరత
ఇత్యుత్-తరతః । బ్రహ్మ । వై । దేవః । సవితా । బ్రహ్మ । బ్రహ్మస్పతేః । బ్రహ్మ । చతుష్టోమ ఇతి
చతుః-స్తోమః । బ్రహ్మవర్చసమితి బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ఏవ । ఉత్తరత ఇత్యుత్-తరతః । ధత్తే ।
తస్మాత్ । ఉత్తర ఇత్యుత్-తరః । అర్ధః । బ్రహ్మవర్చసితర ఇతి బ్రహ్మవర్చసి-తరః । సావిత్రవతీతి
సావిత్ర-వతీ । భవతి । ప్రసూత్యా ఇతి ప్ర-సూత్యై । తస్మాత్ । బ్రాహ్మణానామ్ । ఉదీచీ ।
సనిః । ప్రసూతేతి ప్ర-సూతా । ధర్త్రః । చతుష్టోమ ఇతి చతుః-స్తోమః । ఇతి । పురస్తాత్ । ఉపేతి
దధాతి । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । వై । ధర్త్రః ॥౧౯॥ యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-
ముఖమ్ । చతుష్టోమ ఇతి చతుః-స్తోమః । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । ఏవ । పురస్తాత్ ।
వీతి । యాతయతి । యావానామ్ । భాగః । అసి । ఇతి । దక్షిణతః । మాసాః । వై । యావాః ।
అర్ధమాసా ఇత్యర్ధ-మాసాః । అయావాః । తస్మాత్ । దక్షిణావృత ఇతి దక్షిణా-ఆవృతః ।
మాసాః । అన్నమ్ । వై । యావాః । అన్నమ్ । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । అన్నమ్ । ఏవ । దక్షిణతః ।
ధత్తే । తస్మాత్ । దక్షిణేన । అన్నమ్ । అద్యతే । ఋభూణామ్ । భాగః । అసి । ఇతి । పశ్చాత్ ।
ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । వివర్త ఇతి వి-వర్తః । అష్టాచత్వారింశ ఇత్యష్టా-చత్వారింశః ।
ఇతి । ఉత్తరత ఇత్యుత్-తరతః । అనయోః । లోకయోః । సవీర్యత్వాయేతి సవీర్య-త్వాయ ।
తస్మాత్ । ఇమౌ । లోకౌ । సమావద్వీర్యావితి సమావత్-వీర్యౌ ॥౨౦॥ యస్య । ముఖ్యవతీతి
ముఖ్య-వతీ । పురస్తాత్ । ఉపధీయత ఇత్యుప-ధీయతే । ముఖ్యః । ఏవ । భవతి । ఆ ।
అస్య । ముఖ్యః । జాయతే । యస్య । అన్నవతీత్యన్న-వతీ । దక్షిణతః । అత్తి । అన్నమ్ ।

ఏతి । అస్య । అన్నాదఇత్యన్న-అదః । జాయన్తే । యస్య । ప్రతిష్ఠాపతిరితిప్రతిష్ఠా-పతిః । పశ్చాత్ । ప్రతీతి । ఏవ । తిష్ఠతి । యస్య । ఓజస్వతీః । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః । ఓజస్వీ । ఏవ । భవతి । ఏతి । అస్య । ఓజస్వీ । జాయతే । అర్కః । వై । ఏషః । యత్ । అగ్నిః । తస్య । ఏతత్ । ఏవ । స్తోత్రమ్ । ఏతత్ । శస్త్రమ్ । యత్ । ఏషా । విధేతివి-ధా ॥౨౧॥ విధీయతఇతి వి-ధీయతే । అర్కే । ఏవ । తత్ । అర్క్యమ్ । అను । వీతి । ధీయతే । అత్తి । అన్నమ్ । ఏతి । అస్య । అన్నాదఇత్యన్న-అదః । జాయతే । యస్య । ఏషా । విధేతివి-ధా । విధీయతఇతివి-ధీయతే । యః । ఉ । చ । ఏనామ్ । ఏవమ్ । వేద । సృష్టీః । ఉపేతి । దధాతి । యథాసృష్ట మితియథా-సృష్టమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । న । వై । ఇదమ్ । దివా । న । నక్తమ్ । ఆసీత్ । అవ్యావృత్తమిత్యవి-ఆవృత్తమ్ । తే । దేవాః । ఏతాః । వ్యుష్టీరితివి-ఉష్టీః । అపశ్యన్న్ । తాః । ఉపేతి । అదధత । తతః । వై । ఇదమ్ । వీతి । ఔచ్ఛత్ । యస్య । ఏతాః । ఉపధీయన్తఇత్యుప-ధీయన్తే । వీతి । ఏవ । అస్మై । ఉచ్ఛతి । అథో ఇతి । తమః । ఏవ । అపేతి । హతే ॥౨౨॥

॥ వైజనిత్రంపఞ్చదశోఽదిత్యైభాగోవైధత్రస్సమావద్వేర్యావిధాతతోవాఇదఞ్చతుర్దశచ ॥౪॥

అగ్నే । జాతాన్ । ప్రేతి । నుద । నః । సపత్నాన్ । ఇతి । పురస్తాత్ । ఉపేతి । దధాతి । జాతాన్ । ఏవ । భ్రాతృవ్యాన్ । ప్రేతి । నుదతే । సహసా । జాతాన్ । ఇతి । పశ్చాత् । జనిష్యమాణాన్ । ఏవ । ప్రతీతి । నుదతే । చతుశ్చత్వారిగ్ంశఇతిచతుః-చత్వారిగ్ంశః । స్తోమః । ఇతి । దక్షిణతః । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । వై । చతుశ్చత్వారిగ్ంశఇతి చతుః-చత్వారిగ్ంశః । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ఏవ । దక్షిణతః । ధత్తే । తస్మాత్ । దక్షిణః । అర్ధః । బ్రహ్మవర్చసితరఇతిబ్రహ్మవర్చసి-తరః । షోడశః । స్తోమః । ఇతి । ఉత్తరత ఇత్యుత్-తరతః । ఓజః । వై । షోడశః । ఓజః । ఏవ । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః । ధత్తే ।

తస్మాత్॥౨౩॥ ఉత్తరతోఽభిప్రయాయీత్యుత్తరతః-అభిప్రయాయీ । జయతి । వజ్రః । వై । చతుశ్చత్వారిగ్ంశ ఇతి చతుః-చత్వారిగ్ంశః । వజ్రః । షోడశః । యత్ । ఏతే ఇతి । ఇష్టకే ఇతి । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । జాతాన్ । చ । ఏవ । జనిష్యమాణాన్ । చ । భ్రాతృవ్యాన్ । ప్రణుద్యేతి ప్ర-నుద్య । వజ్రమ్ । అను । ప్రేతి । హరతి । స్తృత్యై । పురీషవతీమితి పురీష-వతీమ్ । మధ్యే । ఉపేతి । దధాతి । పురీషమ్ । వై । మధ్యమ్ । ఆత్మనః । సాత్మానమితి స-ఆత్మానమ్ । ఏవ । అగ్నిమ్ । చినుతే । సాత్మేతి స-ఆత్మా । అముష్మిన్న్ । లోకే । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద । ఏతాః । వై । అసపత్నాః । నామ । ఇష్టకాః । యస్య । ఏతాః । ఉపధీయన్త ఇత్యుప-ధీయన్తే । ॥౨౪॥ న । అస్య । సపత్నః । భవతి । పశుః । వై । ఏషః । యత్ । అగ్నిః । విరాజ ఇతి వి-రాజః । ఉత్తమాయామిత్యుత్-తమాయామ్ । చిత్యామ్ । ఉపేతి । దధాతి । విరాజమితి వి-రాజమ్ । ఏవ । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । పశుషు । దధాతి । తస్మాత్ । పశుమానితి పశు-మాన్ । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । వాచమ్ । వదతి । దశదశేతి దశ-దశ । ఉపేతి । దధాతి । సవీర్యత్వాయేతి సవీర్య-త్వాయ । అక్ష్ణయా । ఉపేతి । దధాతి । తస్మాత్ । అక్ష్ణయా । పశవః । అఙ్గాని । ప్రేతి । హరన్తి । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । యాని । వై । ఛన్దాగ్ంసి । సువర్గ్యాణీతి సువః-గ్యాని । ఆసన్న్ । తైః । దేవాః । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఆయన్న్ । తేన । ఋషయః ॥౨౫॥ అశ్రామ్యన్న్ । తే । తపః । అతప్యన్త । తాని । తపసా । అపశ్యన్న్ । తేభ్యః । ఏతాః । ఇష్టకాః । నిరితి । అమిమత । ఏవః । ఛన్దః । వరివః । ఛన్దః । ఇతి । తాః । ఉపేతి । అదధత । తాభిః । వై । తే । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఆయన్న్ । యత్ । ఏతాః । ఇష్టకాః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । యాని । ఏవ । ఛన్దాగ్ంసి । సువర్గ్యాణీతి సువః-గ్యాని । తైః । ఏవ । యజమానః । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఏతి । యజ్ఞేన । వై । ప్రజాపతిః

రితీప్రజా-పతిః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అసృజత । తాః । స్తోమభాగైరితిస్తోమ-భాగైః । ఏవ । అసృజత । యత్ ॥౨౮॥ స్తోమభాగాఇతిస్తోమ-భాగాః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । ప్రజాః । ప్ర-జాః । ఏవ । తత్ । యజమానః । సృజతే । బృహస్పతిః । వై । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । తేజః । సమ్ఐత్ । అభరత్ । యత్ । స్తోమభాగాఇతిస్తోమ-భాగాః । యత్ । స్తోమభాగాఇతిస్తోమ-భాగాః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । సతేజసమితిస-తేజసమ్ । ఏవ । అగ్నిమ్ । చినుతే । బృహస్పతిః । వై । ఏతామ్ । యజ్ఞస్య । ప్రతిష్ఠామితిప్రతి-స్థామ్ । అపశ్యత్ । యత్ । స్తోమభాగా ఇతిస్తోమ-భాగాః । యత్ । స్తోమభాగాఇతిస్తోమ-భాగాః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । యజ్ఞస్య । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై । సప్తసప్తేతిసప్త-సప్త । ఉప । దధాతి । సవీర్యత్వాయేతి సవీర్య-త్వాయ । తిస్రః । మధ్యే । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ॥౨౯॥ ఉత్తరతో ధత్తేతస్మాదుప ధీయన్తఋషయోఽసృజతయత్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౭॥

రశ్మిః । ఇతి । ఏవ । ఆదిత్యమ్ । అసృజత । ప్రేతిరితిప్ర-ఇతిః । ఇతి । ధర్మమ్ । అన్వితి రిత్యను-ఇతిః । ఇతి । దివమ్ । సన్ధిరితిసమ్-ధిః । ఇతి । అన్తరిక్షమ్ । ప్రతిధిరితిప్రతి-ధిః । ఇతి । పృథివీమ్ । విష్టమ్భఇతివి-స్తమ్భః । ఇతి । వృష్టిమ్ । ప్రవేతిప్ర-వా । ఇతి । అహః । అనువేత్యను-వా । ఇతి । రాత్రిమ్ । ఉశిక్ । ఇతి । వసూన్ । ప్రకేతఇతిప్ర-కేతః । ఇతి । రుద్రాన్ । సుదీతిరితిసు-దీతిః । ఇతి । ఆదిత్యాన్ । ఓజః । ఇతి । పితౄన్ । తన్తుః । ఇతి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । పృతనాషాట్ । ఇతి । పశూన్ । రేవత్ । ఇతి । ఓషధీః । అభిజిదిత్యభి-జిత్ । అసి । యుక్తగ్రావేతియుక్త-గ్రావా ॥౩౦॥ ఇన్ద్రాయ । త్వా । ఇన్ద్రమ్ । జిన్వ । ఇతి । ఏవ । దక్షిణతః । వజ్రమ్ । పరి । ఔహత్ । అభిజిత్యాఇత్యభి-జిత్యై । తాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అపప్రాణాఇత్యప-ప్రాణాః । అసృజత । తాసు । అధిపతిరిత్యధి-పతిః । అసి । ఇతి ।

ఏవ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ।అదధాత్ ।యన్తా ।ఇతి । అపానమిత్యప-అనమ్ । సగ్ంసర్ప ఇతిసమ్-సర్పః ।ఇతి ।చక్షుః ।వయోధాఇతివయః-ధాః ।ఇతి ।శ్రోత్రమ్ । తాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।ప్రాణతీరితిప్ర-అనతీః ।అపానతీరిత్యప-అనతీః । పశ్యన్తీః । శృణ్వతీః । న । మిథునీ అభవన్న్ ।తాసు ।త్రివృదితిత్రి-వృత్ ।అస్తి ।ఇతి ।ఏవ ।మిథునమ్ ।అదధాత్ । తాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।మిథునీ ॥౨౯॥ భవన్తీః ।న ।ప్రేతి ।అజాయన్త । తాః । సగ్ంరోహఇతి సమ్-రోహః । అసి ।నీరోహఇతినిః-రోహః ।అసి ।ఇతి ।ఏవ ।ప్రేతి ।అజనయత్ । తాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।ప్రజాతాఇతిప్ర-జాతాః ।న ।ప్రతీతి ।అతిష్ఠన్న్ ।తాః । వసుకః । అసి । వేషశ్రీరితివేష-శ్రీః । అసి । వస్యష్టిః ।అసి ।ఇతి ।ఏవ ।ఏషు ।లోకేషు । ప్రతీతి । అస్థాపయత్ । యత్ ।ఆహ । వసుకః ।అసి । వేషశ్రీరితివేష-శ్రీః ।అసి ।వస్యష్టిః । అసి । ఇతి । ప్రజాఇతి ప్ర-జాః ।ఏవ । ప్రజాతాఇతిప్ర-జాతాః । ఏషు । లోకేషు ।ప్రతీతి । స్థాపయతి । సాత్మేతిస-ఆత్మా । అన్తరిక్షమ్ । రోహతి । సప్రాణఇతిస-ప్రాణః । అముష్మిన్న్ లోకే ।ప్రతీతి ।తిష్ఠతి అవ్యర్ధుకఇత్యవి-అర్ధుకః । ప్రాణాపానాభ్యామితిప్రాణ-అపానాభ్యామ్। భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద ॥౩౦॥ యుక్తగ్రావాప్రజామిథున్యన్తరిక్షన్నాదశచ ॥౬॥

నాకసద్భిరితినాకసత్-భిః ।వై ।దేవాః ।సువర్గమితిసువః-గమ్ ।లోకమ్ । ఆయన్న్ తత్ ।నాకసదామితినాక-సదామ్ ।నాకసత్త్వమితినాకసత్-త్వమ్ ।యత్ । నాకసదఇతినాక-సదః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । నాకసద్భిరితినాకసత్-భిః ।ఏవ ।తత్ । యజమానః । సువర్గమితిసువః-గమ్ ।లోకమ్ ।ఏతి ।సువర్గఇతిసువః-గః ।వై ।లోకః ।నాకః ।యస్య । ఏతాః । ఉపధీయన్తఇత్యుప-ధీయన్తే । న । అస్మై । అకమ్ । భవతి । యజమానాయతనమితి యజమాన-ఆయతనమ్ । వై ।నాకసదఇతినాక-సదః ।యత్ ।నాకసదఇతినాక-సదః ।

ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । ఏవ । తత్ । యజమానః ।
కురుతే । పృష్ఠానామ్ । వై । ఏతత్ । తేజః । సమ్భృతమితిసమ్-భృతమ్ । యత్ । నాకసదః ।
నాక-సదః । యత్ । నాకసదఇతినాక-సదః ॥౨౧॥ ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । పృష్ఠానామ్ ।
ఏవ । తేజః । అవేతి । రున్ధే । పఞ్చచోడా ఇతిపఞ్చ-చోడాః । ఉపేతి । దధాతి । అప్సరసః ।
ఏవ । ఏనమ్ । ఏతాః । భూతాః । అముష్మిన్న్ । లోకే । ఉపేతి । శేరే । అథో ఇతి । తనూపానీరితి
తనూ-పానీః । ఏవ । ఏతాః । యజమానస్య । యమ్ । ద్విష్యాత్ । తమ్ । ఉపదధదిత్యుప-
దధత్ । ధ్యాయేత్ । ఏతాభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభ్యః । ఏతి । వృశ్చతి । తాజక్ । ఆర్తిమ్ ।
ఏతి । ఋచ్ఛతి । ఉత్తరా ఇత్యుత్-తరాః । నాకసద్భ్య ఇతినాకసత్-భ్యః । ఉపేతి । దధాతి ।
యథా । జాయామ్ । ఆనీయేత్యా-నీయ । గృహేషు । నిషాదయతీతిని-సాదయతి । తాదృక్ ।
ఏవ । తత్ ॥౨౨॥ పశ్చాత్ । ప్రాచీమ్ । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । ఉపేతి । దధాతి । తస్మాత్ ।
పశ్చాత్ । ప్రాచీ । పత్నీ । అన్వితి । ఆస్తే । స్వయమాతృణ్ణామితిస్వయమ్-ఆతృణ్ణామ్ । చ ।
వికర్ణీమితివి-కర్ణీమ్ । చ । ఉత్తమే ఇత్యుత్-తమే । ఉపేతి । దధాతి । ప్రాణ ఇతిప్ర-అనః ।
వై । స్వయమాతృణ్ణేతిస్వయమ్-ఆతృణ్ణా । ఆయుః । వికర్ణీతివి-కర్ణీ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ।
చ । ఏవ । ఆయుః । చ । ప్రాణానామితిప్ర-అనానామ్ । ఉత్తమావిత్యుత్-తమౌ । ధత్తే ।
తస్మాత్ । ప్రాణ ఇతిప్ర-అనః । చ । ఆయుః । చ । ప్రాణానామితిప్ర-అనానామ్ । ఉత్తమా
విత్యుత్-తమౌ । న । అన్యామ్ । ఉత్తరామిత్యుత్-తరామ్ । ఇష్టకామ్ । ఉపేతి । దధ్యాత్ ।
యత్ । అన్యామ్ । ఉత్తరామిత్యుత్-తరామ్ । ఇష్టకామ్ । ఉపదధ్యాదిత్యుప-దధ్యాత్ ।
పశూనామ్ ॥౨౩॥ చ । యజమానస్య । చ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । చ । ఆయుః । చ ।
అపీతి । దధ్యాత్ । తస్మాత్ । న । అన్యా । ఉత్తరేత్యుత్-తరా । ఇష్టకా । ఉపధేయేత్యుప-

ధేయా । స్వయమాతృణ్ణామితిస్వయమ్-ఆతృణ్ణామ్ । ఉపేతి । దధాతి । అసౌ । వై । స్వయమాతృణ్ణేతిస్వయమ్-ఆతృణ్ణా । అమూమ్ । ఏవ । ఉపేతి । ధత్తే । అశ్వమ్ । ఉపేతి । ఘ్రాపయతి । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । అస్యామ్ । దధాతి । అథో ఇతి । ప్రాజాపత్యమితి ప్రాజా-పత్యః । వై । అశ్వః । ప్రజాపతినేతిప్రజా-పతినా । ఏవ । అగ్నిమ్ । చినుతే । స్వయమాతృణ్ణేతిస్వయమ్-ఆతృణ్ణా । భవతి । ప్రాణానామితిప్ర-అనానామ్ । ఉత్సృష్ట్యా ఇత్యుత్-సృష్ట్యై । అథో ఇతి । సువర్గస్యేతిసువః-గస్య । లోకస్య । అనుఖ్యాత్యా ఇత్యను-ఖ్యాత్యై । ఏతా । వై । దేవానామ్ । విక్రాన్తిరితివి-క్రాన్తిః । యత్ । వికర్ణీతివి-కర్ణీ । యత్ । వికర్ణీమితివి-కర్ణీమ్ । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । దేవానామ్ । ఏవ । విక్రాన్తిమితివి-క్రాన్తిమ్ । అను । వీతి । క్రమతే । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః । ఉపేతి । దధాతి । తస్మాత్ । ఉత్తరతఉపచారఇత్యుత్తరతః-ఉపచారః । అగ్నిః । వాయుమతీతివాయు-మతీ । భవతి । సమిద్ధ్యా ఇతిసమ్-ఇద్ధ్యై ॥ ౩౦ ॥

॥సమ్యృతంయస్నాకసదోయస్నాకసదస్తత్పశూనామేషావైద్వానిగంశతిశ్చ॥ ౩ ॥

ఛన్దాగ్ంసి । ఉపేతి । దధాతి । పశవః । వై । ఛన్దాగ్ంసి । పశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । ఛన్దాగ్ంసి । వై । దేవానామ్ । వామమ్ । పశవః । వామమ్ । ఏవ । పశూన్ । అవేతి । రున్ధే । ఏతామ్ । హ । వై । యజ్ఞసేనఇతియజ్ఞ-సేనః । చైత్రియాయణః । చితిమ్ । విదామ్ । చకార । తయా । వై । సః । పశూన్ । అవేతి । అరున్ధ । యత్ । ఏతామ్ । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । పశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । గాయత్రీః । పురస్తాత్ । ఉపేతి । దధాతి । తేజః । వై । గాయత్రీ । తేజః । ఏవ ॥ ౩౧ ॥ ముఖతః । ధత్తే । మూర్ధన్వతీరితిమూర్ధన్-వతీః । భవన్తి । మూర్ధానమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ । కరోతి । త్రిష్టుభః । ఉపేతి । దధాతి । ఇన్ద్రియమ్ । వై । త్రిష్టుక్ । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । మధ్యతః । ధత్తే । జగతీః । ఉపేతి । దధాతి ।

జాగతాః । వై ।పశవః ।పశూన్ ।ఏవ ।అవేతి ।రుంధే ।[illegible] । ఉపేతి ।
దధాతి ।ప్రాణాపానావితి ప్రాణ-అపానౌ ।వై ।[illegible] ।ప్రాణాపానాభ్యామితి ప్రాణ-అపానాభ్యామ్ ,
[illegible] ,
విషురూపాణీతి విషు-రూపాణి । ఛందాంసి । ఉపేతి । దధాతి । విషురూపా ఇతి విషు-
రూపాః । వై । పశవః । పశవః ॥౩౨॥ ఛందాంసి ।విషురూపాణీతి విషు-రూపాణి ।ఏవ ,
పశూన్ ।అవేతి ।రుంధే । విషురూపమితి విషు-రూపమ్ ।అస్య ।గృహే ।దృశ్యతే । యః ।
ఏతాః । ఉపధీయంత ఇత్యుప-ధీయంతే ।యః ।ఉ । చ । ఏనాః । ఏవమ్ । వేద । అతిచ్ఛందసమి
త్యతి-ఛందసమ్ ।ఉపేతి ।దధాతి ।అతిచ్ఛందా ఇత్యతి-ఛందాః ।వై ।సర్వాణి ।ఛందాంసి ,
సర్వేభిః ।ఏవ ।ఏనమ్ ।ఛందోభిరితి ఛందః-భిః ।చినుతే ।వర్ష్మ ।వై ।ఏషా ।ఛందసామ్ ।యత్ ,
అతిచ్ఛందా ఇత్యతి-ఛందాః ।యత్ । అతిచ్ఛందసమిత్యతి-ఛందసమ్ । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి
వర్ష్మ । ఏవ ।ఏనమ్ । సమానానామ్ ।కరోతి ।ద్విపదా ఇతి ద్వి-పదాః ।ఉపేతి । దధాతి ,
ద్విపాదితి ద్వి-పాత్ । యజమానః । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై ॥౩౩॥

॥ తేజఏవపశవఃపశవోయజమానఏకంచ ॥౫॥

సర్వాభ్యః । వై । దేవతాభ్యః ।అగ్నిః ।చీయతే ।యత్ । సయుజ ఇతి స-యుజః ।
న । ఉపదధ్యాదిత్యుప-దధ్యాత్ । దేవతాః ।అస్య ।అగ్నిమ్ । వృంజీరన్ । యత్ । సయుజ
ఇతి స-యుజః ।ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి ।ఆత్మనా ।ఏవ ।ఏనమ్ ।సయుజమితి స-యుజమ్
చినుతే । న ।అగ్నినా । వీతి ।ఋధ్యతే ।అథో ఇతి । యథా । పురుషః । స్నావభిరితి స్నావ-
భిః । సంతత ఇతి సమ్-తతః । ఏవమ్ । ఏవ । ఏతాభిః । అగ్నిః । సంతత ఇతి సమ్-తతః ।
అగ్నినా । వై । దేవాః । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఆయన్ । తాః । అమూః ।

కృత్తికాః । అథవస్నీ । యస్య । ఏతాః । ఉపధీయన్త ఇత్యుప-ధీయన్తే । సువర్గమితిసువః-గమ్ । ఏవ ॥౨౮॥ లోకమ్ । ఏతి । గచ్ఛతి । ప్రకాశమితిప్ర-కాశమ్ । చిత్రమ్ । ఏవ । భవతి । మణ్డలేష్టకా ఇతిమణ్డల-ఇష్టకాః । ఉపేతి । దధాతి । ఇమే । వై । లోకాః । మణ్డలేష్టకా ఇతిమణ్డల-ఇష్టకాః । ఇమే । ఖలు । వై । లోకాః । దేవపురా ఇతిదేవ-పురాః । దేవపురా ఇతిదేవ-పురాః । ఏవ । ప్రేతి । విశతి । న । ఆర్తిమ్ । ఏతి । ఋచ్ఛతి । అగ్నిమ్ । చిక్యానః । విశ్వజ్యోతిష ఇతివిశ్వ-జ్యోతిషః । ఉపేతి । దధాతి । ఇమాన్ । ఏవ । ఏతాభిః । లోకాన్ । జ్యోతిష్మతః । కురుతే । అథో ఇతి । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । ఏతాః । యజమానస్య । దాధ్రతి । ఏతాః । వై । దేవతాః । సువర్గ్యా ఇతిసువః-గ్యాః । తాః । ఏవ । అన్వారభ్యేత్యను-ఆరభ్య । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ । ఏతి ॥౨౯॥ సువర్గమేవతాఏవచత్వారిచ ॥౮॥

వృష్టిసనీరితివృష్టి-సనీః । ఉపేతి । దధాతి । వృష్టిమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । యత్ । ఏకధేత్యేక-ధా । ఉపదధ్యాదిత్యుప-దధ్యాత్ । ఏకమ్ । ఋతుమ్ । వర్షేత్ । అనుపరిహారమిత్యను-పరిహారమ్ । సాదయతి । తస్మాత్ । సర్వాన్ । ఋతూన్ । వర్షతి । పురోవాతసనిరితిపురోవాత-సనిః । అసి । ఇతి । ఆహ । ఏతత్ । వై । వృష్ట్యై । రూపమ్ । రూపేణ । ఏవ । వృష్టిమ్ । అవేతి । రున్ధే । సంయానీభిరితిసమ్-యానీభిః । వై । దేవాః । ఇమాన్ । లోకాన్ । సమితి । అయుః । తత్ । సంయానీనామితిసమ్-యానీనామ్ । సంయానిత్వమితి సంయాని-త్వమ్ । యత్ । సంయానీరితిసమ్-యానీః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి । యథా । అప్స్విత్యప్-సు । నావా । సంయాతీతిసమ్-యాతి । ఏవమ్ ॥౪౦॥ ఏవ । ఏతాభిః । యజమానః । ఇమాన్ । లోకాన్ । సమితి । యాతి । ప్లవః । వై । ఏషః । అగ్నేః । యత్ । సంయానీరితిసమ్-యానీః । యత్ । సంయానీరితిసమ్-యానీః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి ।

ప్రసమ్ । ఏవ । ఏతమ్ । అగ్నయే । ఉపేతి । దధాతి । ఉత । యస్య । ఏతాసు । ఉపహితా
స్విత్యుప-హితాసు । ఆపః । అగ్నిమ్ । హరన్తి । అహృతః । ఏవ । అస్య । అగ్నిః । ఆదిత్యేష్టకా
ఇత్యాదిత్య-ఇష్టకాః । ఉపేతి । దధాతి । ఆదిత్యాః । వై । ఏతమ్ । భూత్యై । ప్రతీతి । నుదన్తే ।
యః । అలమ్ । భూత్యై । సన్న్ । భూతిమ్ । న । ప్రాప్నోతీతిప్ర-ఆప్నోతి । ఆదిత్యాః ॥౪౧॥
ఏవ । ఏనమ్ । భూతిమ్ । గమయన్తి । అసౌ । వై । ఏతస్య । ఆదిత్యః । రుచమ్ । ఏతి । ఆదత్తే ।
యః । అగ్నిమ్ । చిత్వా । న । రోచతే । యత్ । ఆదిత్యేష్టకా ఇత్యాదిత్య-ఇష్టకాః । ఉపదధాతీ
త్యుప-దధాతి । అసౌ । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఆదిత్యః । రుచమ్ । దధాతి । యథా । అసౌ ।
దేవానామ్ । రోచతే । ఏవమ్ । ఏవ । ఏషః । మనుష్యాణామ్ । రోచతే । ఘృతేష్టకా ఇతి ఘృత-
ఇష్టకాః । ఉపేతి । దధాతి । ఏతత్ । వై । అగ్నేః । ప్రియమ్ । ధామ । యత్ । ఘృతమ్ ।
ప్రియేణ । ఏవ । ఏనమ్ । ధామ్నా । సమితి । అర్ధయతి ॥౪౨॥ అథో ఇతి । తేజసా । అనుపరిహార
మిత్యను-పరిహారమ్ । సాదయతి । అపరివర్గమిత్యపరి-వర్గమ్ । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేజః ।
దధాతి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । అగ్నిమ్ । అచినుత । సః । యశసా । వీతి । ఆర్ధ్యత । సః ।
ఏతాః । యశోదా ఇతియశః-దాః । అపశ్యత్ । తాః । ఉపేతి । అధత్త । తాభిః । వై । సః ।
యశః । ఆత్మన్న్ । అధత్త । యత్ । యశోదా ఇతియశః- దాః । ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి ।
యశః । ఏవ । తాభిః । యజమానః । ఆత్మన్న్ । ధత్తే । పఞ్చ । ఉపేతి । దధాతి । పాఙ్క్తః ।
పురుషః । యావాన్ । ఏవ । పురుషః । తస్మిన్న్ । యశః । దధాతి ॥౪౩॥

॥ ఏవంప్రాప్నోత్యాదిత్యా అర్ధయత్యేకాన్నపఞ్చాశచ్చ ॥౧౦॥

దేవాసురా ఇతిదేవ-అసురాః । సంయత్తా ఇతిసమ్-యత్తాః । ఆసన్న్ ।
కనీయాంసః । దేవాః । ఆసన్న్ । భూయాంసః । అసురాః । తే । దేవాః । ఏతాః । ఇష్టకాః ।

అపశ్యన్న ।తాః ।ఉపేతి ।అదధత ।భూయస్కృదితిభూయః-కృత్ ।అసి ।ఇతి ।ఏవ ।
భూయాగ్ంసః । అభవన్న ।వనస్పతిభిరితివనస్పతి-భిః ।ఓషధీభిరిత్యోషధి-భిః ।
వరివస్కృదితివరివః-కృత్ ।అసి ।ఇతి ।ఇమామ్ ।అజయన్న । ప్రాచీ ।అసి ।ఇతి । ప్రాచీమ్।
దిశమ్ । అజయన్న । ఊర్ధ్వా । అసి । ఇతి ।అమూమ్ ।అజయన్న ।అన్తరిక్షసదిత్యన్తరిక్ష-
సత్ ।అసి ।అన్తరిక్షే । సీద । ఇతి । అన్తరిక్షమ్ ।అజయన్న । తతః ।దేవాః ।అభవన్న ॥౫౫॥
పరేతి ।అసురాః ।యస్య ।ఏతాః । ఉపధీయన్తఇత్యుప-ధీయన్తే ।భూయాన్ ।ఏవ । భవతి।
అభీతి । ఇమాన్ । లోకాన్ ।జయతి ।భవతి ।ఆత్మనా ।పరేతి ।అస్య ।భ్రాతృవ్యః ।భవతి ।
అప్సుషదిత్యప్సు-సత్ । అసి । శ్యేనసదితిశ్యేన-సత్ । అసి । ఇతి ।ఆహ ।ఏతత్ ।వై ।
అగ్నేః ।రూపమ్ । రూపేణ । ఏవ ।అగ్నిమ్ । అవేతి । రున్ధే । పృథివ్యాః ।త్వా ।ద్రవిణే ।
సాదయామి ।ఇతి ।ఆహ । ఇమాన్ । ఏవ । ఏతాభిః । లోకాన్ ।ద్రవిణావతఇతిద్రవిణ-
వతః ।కురుతే ।ఆయుష్యాః ।ఉపేతి ।దధాతి ।ఆయుః ।ఏవ ॥౫౬॥అస్మిన్న ।దధాతి । అగ్నే
యత్ ।తే ।పరమ్ ।హృత్ ।నామ ।ఇతి ।ఆహ ।ఏతత్ ।వై ।అగ్నేః ।ప్రియమ్ ।ధామ ।
ప్రియమ్ ।ఏవ ।అస్య ।ధామ । ఉపేతి । ఆప్నోతి । తౌ ।ఏతి ।ఇహి ।సమితి ।రభావహై ।
ఇతి ।ఆహ ।వీతి ।ఏవ । ఏనేన । పరీతి ।ధత్తే । పాఞ్చజన్యేష్వితిపాఞ్చ-జన్యేషు ।అపీతి ।
ఏధి । అగ్నే । ఇతి । ఆహ । ఏషః । వై ।అగ్నిః ।పాఞ్చజన్యఇతిపాఞ్చ-జన్యః ।యః । పఞ్చ
చితీకఇతిపఞ్చ-చితీకః ।తస్మాత్ ।ఏవమ్।ఆహ ।ఋతవ్యాః ।ఉపేతి ।దధాతి ।ఏతత్ ।వై ।
ఋతూనామ్ ।ప్రియమ్ ।ధామ । యత్ । ఋతవ్యాః । ఋతూనామ్ । ఏవ । ప్రియమ్ ।
ధామ । అవేతి । రున్ధే । సుమేకఇతిసు-మేకః । ఇతి । ఆహ । సంవత్సరఇతిసమ్-
వత్సరః । వై । సుమేకఇతిసు-మేకః । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య ।ఏవ । ప్రియమ్ ।

ధామ । ఉపేతి । ఆప్నోతి ॥౮॥ అథవన్నాయుర్దేవర్త్వ్యాఉపపద్విగ్ంశతిశ్చ ॥౧౧॥

ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । అక్షి । అశ్వయత్ । తత్ । పరేతి । అపతత్ । తత్ । అశ్వః । అభవత్ । యత్ । అశ్వయత్ ।తత్ ।అశ్వస్య । అశ్వత్వమిత్యశ్వ-త్వమ్ । తత్ । దేవాః । అశ్వమేధేనేత్యశ్వ-మేధేన ।ఏవ ।ప్రతీతి ।అదధుః ।ఏషః ।వై ।ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । సర్వమ్ ।కరోతి ।యః ।అశ్వమేధేనేత్యశ్వ-మేధేన ।యజతే । సర్వః । ఏవ । భవతి । సర్వస్య । వై ।ఏషా । ప్రాయశ్చిత్తిః ।సర్వస్య । భేషజమ్ ।సర్వమ్ । వై । ఏతేన । పాప్మానమ్ ।దేవాః । అతరన్న్ ।అపీతి ।వై ।ఏతేన । బ్రహ్మహత్యామితిబ్రహ్మ-హత్యామ్ । అతరన్న్ ।సర్వమ్ ।పాప్మానమ్ ॥౯॥తరతి ।తరతి ।బ్రహ్మహత్యామితిబ్రహ్మ-హత్యామ్ । యః । అశ్వమేధేనేత్యశ్వ-మేధేన ।యజతే ।యః ।ఉ ।చ । ఏనమ్ । ఏవమ్ । వేద । ఉత్తరమిత్యుత్-తరమ్ । వై । తత్ । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । అక్షి । అశ్వయత్ । తస్మాత్ । అశ్వస్య । ఉత్తరతఇత్యుత్-తరతః ।అవేతి ।ద్యన్తి । దక్షిణతః । అన్యేషామ్ । పశూనామ్ । వైతసః । కటః ।భవతి ।అప్సుయోనిరిత్యప్సు-యోనిః ।వై ।అశ్వః । అప్సుజఇత్యప్సు-జః । వేతసః ।స్వే ।ఏవ ।ఏనమ్ ।యోనౌ ।ప్రతీతి ।స్థాపయతి । చతుష్టోమఇతిచతుః-స్తోమః । స్తోమః । భవతి । సరట్ । హ । వై ।అశ్వస్య । సక్థి । ఏతి । అవృహత్ । తత్ । దేవాః । చతుష్టోమేనేతిచతుః-స్తోమేన ।ఏవ । ప్రతీతి । అదధుః । యత్ । చతుష్టోమఇతిచతుః-స్తోమః । స్తోమః । భవతి । అశ్వస్య । సర్వత్వాయేతిసర్వ-త్వాయ ॥౧౦॥

॥ సర్వమ్పాప్మానమవృహద్ద్వాదశచ ॥౧౨॥

ఉత్సన్నయజ్ఞఇన్ద్రాగ్నిదేవావాఅక్షయాస్తోమీయాఅగ్నేర్భాగో౽సియగ్నే జాతాన్ప్రణుదేతి నాకసద్భిశ్చన్ద్రాగంసిసర్వేభ్యోవ్యుష్టిసర్గేవాసురాఃకనీయాగంసఃప్రజాపతేరక్షి ద్వాదశ ॥౧౩॥

॥ఉత్సన్నయజ్ఞో దేవా వై యస్య ముఖ్యవతీర్వాకసద్భిరేవైరాత్రీరస్మై చత్వారిగ్ంశత్ ॥౨౦॥

॥ఉత్సన్నయజ్ఞస్సర్వత్వాయ ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ తత్సత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

॥ తృతీయప్రశ్నస్సమాప్తః ॥